

προμάμμη. Καὶ ὁ νταδλάς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσέδλεπον λαϊμάργως τὰ μικρὰ τὴν μπομπόταν καὶ τὰς ἐλαίας, μετεβιβάσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἀπελθόντων γεννητόρων. Ἡ αὐτὴ πενία, τὸ αὐτὸ πρόγραμμα μονοτόνου βίου μόχθων καὶ στερήσεων, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὸς φαιδρότητος εἰσῆρχοντο τὰ μικρὰ, διὰ τὰ συνεχίσουν τοὺς μόχθους καὶ τὰς στερήσεις ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀναπαύονται ὀπισθεν τοῦ ἡρειπωμένου τοίχου τῆς αὐλῆς τοῦ παρεκκλησίου.

Ἄλλ' ἐκεῖ μέσα ἐδασίλευεν ἡ γαλήνη· ἐκεῖ δὲν εἰσῆλθον ποτὲ πόθοι ἀνεκπλήρωτοι· ἐκεῖ δὲν ἐπενεμήθη ποτὲ τὰς ψυχὰς ἡ δίψα μεταβολῆς βίου. Ἐκεῖ αἱ ἀνάγκαι αἱ αὔξουσαι, αἱ γεννώμεναι, αἱ πολλαπλασιασζόμεναι, αἱ παρακλουθοῦσαι τοῦ πολιτισμοῦ τὴν ἐξέλιξιν εἶναι ἀγνωστοί. Γνωρίζουν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς πᾶν ὅ,τι προσπίπτει εἰς τὴν ἀκτίνα τοῦ χωρίου των. Γεννῶνται, ζοῦν, θνήσκουν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Καὶ ἡ αὐτάρκεια ἐν τῷ μέσῳ καὶ αὐτῶν τῶν στερήσεων εἶναι ὁ ἀληθής, ὁ πραγματικὸς τῆς εὐτυχίας εἰσηγητής. Αὐτὰ τὰ πενιχρά, τὰ ἀψυχα ἀντικείμενα, τοῦ παρελθόντος ἢ κληροδοσία, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς γνωρίζει πότε εἰσῆλθον ἐκεῖ, οὐδεὶς εἶδε τὰς χεῖρας αἱ ὁποῖαι τὰ ἐτοποθέτησαν, εἶναι καὶ ταῦτα φρουρὸς τῆς αὐτάρκειας εὐτυχίας τῶν πτωχῶν τούτων ἀνθρώπων, οἱ ἄφωνοι οὔτοι φίλοι τῶν πατέρων καὶ τῶν πάππων. Καὶ τί πρὸς τοῦτο ἂν ἡ ζωὴ των διαρρέει χωρὶς πόθους, χωρὶς ὄνειρα, χωρὶς ἐλπίδας, χωρὶς ἰδεώδη; Ἄλλ' αὐ καὶ πότε πόθοι καὶ ὄνειρα λαμβάνουσι τῆς πραγματικότητος τὴν σάρκα καὶ πότε κατασιγάζεται ἡ δίψα τῶν ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι τείνουν, πρὸς ἕνα ταῦτα τὰ ἀσύλληπτα, τὰ ξηρὰ χεῖλη των;

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ὅταν ἀκόμη φθάνουν τὸν αἰῶνα εἶναι τόσο βραχύς! Ὅταν ἔρχεται ἡ νύξ ἢ ἀνευ χαραυγῆς, εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἱ μονότονοι ἀναμνήσεις τοῦ βίου των, ἀναμνήσεις μιᾶς ἡμέρας, τὴν ὁποῖαν ἀντέγραψαν ὅλαι αἱ λοιπαί, συνωθοῦνται οὕτως, ὥστε εἰς τὸ ἔσχατον γῆρας νομίζουσι ὅτι μόλις χθὲς ἦσαν νέοι σπριγῶντες. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ πρωία, ἡ μεσημβρία, ἡ ἑσπέρα τοῦ βίου των διῆλθον ὡς αἱ ὄραι μιᾶς μόνης ἡμέρας. Ἄλλ' εἶναι ἄρα γε τοῦτο δυστυχία;

Ταῦτα διαλογιζόμεν πρὸ τοῦ κατωφλίου τῆς καλύβης ταύτης, ἐνῶ ἐπλατίζουσι οἱ ὀδόντες τῶν χρωπῶν μικρῶν μασσώντων τὸν σκληρὸν ἐξ ἀραβοσίτου ἄρτον, καὶ ἐνῶ, ἐν τῇ ἀπολύτῃ σιγῇ τῆς νυκτός, ἔφθικε μέχρως ἔμοῦ ὁ ἀσθενὴς κρότος τῶν τροχῶν τῆς ἀμάξης τῶν Ἀγγλων περιηγητῶν, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον εἰς τὸ Γαζάκι.

